

Til: Helse- og omsorgsdepartementet

Oslo, 14. oktober 2026

Høringssvar: Forslag om innføring av spesialistgodkjenning for sykepleiere innenfor åtte fagområder

Rådet for psykisk helse er en ideell paraplyorganisasjon med 35 medlemsorganisasjoner som samler erfaring, interesseorganisasjoner og ulike fag- og profesjonsmiljøer innen psykisk helse. Sammen med våre medlemsorganisasjoner jobber vi for å fremme god psykisk helse i befolkningen gjennom kunnskapsutvikling og -formidling.

Rådet for psykisk helse støtter innføring av offentlig spesialistgodkjenning i psykisk helse, rus og avhengighet. Vi mener det er et viktig grep for å møte helse- og omsorgstjenestens kompetanseutfordringer.

Spesialistkompetanse skal bidra til bedre kliniske vurderinger, tidligere identifisering av forverring og mer sammenhengende oppfølging. Ordningen bør derfor også vurderes ut fra hvilken betydning den har for kvaliteten og sikkerheten i tjenestene.

Mangelen på arbeidskraft vil kreve bedre organisering, mer tverrfaglighet og bedre bruk av eksisterende kompetanse. Samtidig må omstillingen ikke føre til svekket fagkompetanse, kvalitet, kontinuitet eller pasientsikkerhet. Dette er særlig viktig innen psykisk helse- og rustjenestene, hvor relasjonell og klinisk kompetanse og evnen til å oppdage endringer i pasientens tilstand er sentrale deler av behandlingen.

Helse- og omsorgstjenesten generelt og det psykiske helsefeltet spesielt står overfor betydelige utfordringer knyttet til bemanning, rekruttering, kompetanse og kontinuitet. Skal vi sikre gode og trygge tjenester til mennesker med psykiske helseutfordringer og rusmiddelproblemer, må vi både utdanne, rekruttere og beholde kvalifisert personell. En offentlig spesialistgodkjenning kan bidra til å styrke den kliniske kompetansen og gi tydeligere faglige karriereveier som derved kan bidra til bibehold og rekruttering. Rådet for psykisk helse har tidligere pekt på behovet for systematisk kompetanseutvikling i psykisk helse- og rustjenestene og støttet utviklingen av masterutdanning og spesialistkompetanse for sykepleiere på feltet.

Nasjonal styring må sikre likeverdig tilgang til spesialisering

Vi støtter innspillet fra våre medlemsorganisasjon som NSF og Fagforbundet om at det må sikres nasjonal styring og dimensjonering av spesialistløpene. Ordningen må innrettes slik at spesialistkompetanse også kan bygges opp og opprettholdes i kommunale tjenester og mindre fagmiljøer. Det bør vurderes regionale samarbeidsmodeller. Tilgang til spesialisering kan ikke kun overlates til lokale prioriteringer, da dette kan føre til store geografiske forskjeller og en risiko for at dette blir en ordning som primært blir relevant for store kommuner og sykehus. Arbeidsgivers ansvar må derfor tydeliggjøres og understøttes med nødvendige virkemidler, slik at kommuner og helseforetak har reelle muligheter til å tilby spesialiseringsløp, veiledning og kompetanseutvikling. Samtidig må generalist- og spesialistkompetanse ses i sammenheng, slik at ordningen bidrar til en riktig kompetansesammensetning i tjenestene og ikke skaper ubalanse mellom behovet for

generalister og spesialister. Det må legges til rette for utdanning, veiledning og praksis, og for at ansatte kan gjennomføre spesialisering uten at dette går på bekostning av den daglige driften eller tilbudet til pasientene.

Overgangsordningen må anerkjenne kompetansen som allerede finnes i tjenestene

Kravet om mastergrad kan innebære at sykepleiere med eldre videreutdanninger og svært lang klinisk erfaring faller utenfor. Det er viktig at overgangsordningen ikke unødig stenger ute erfarne sykepleiere med høy realkompetanse. Vi mener derfor det bør vurderes fleksible kvalifiseringsløp for denne gruppen. Der det er behov for ytterligere kvalifisering, bør det tilbys tilpassede kompletteringsløp fremfor at erfarne fagpersoner automatisk faller utenfor.

En offentlig spesialistgodkjenning bør inkludere sosialfaglige profesjoner

Som vår medlemsorganisasjon FO understreker vi viktigheten av at bredden av kompetanse i helse-, sosial- og velferdstjenestene tas bedre i bruk. En offentlig spesialistgodkjenning innen psykisk helse, rus og avhengighet bør på sikt omfatte både helsefaglige og sosialfaglige profesjoner. Vi ønsker offentlig spesialistgodkjenning for nye profesjonsgrupper, men er som FO kritiske til at regjeringen i Helsepersonellplan 2040 kun følger opp dette for enkelte helseprofesjoner, uten å vurdere tilsvarende ordninger for de sosialfaglige profesjonene. Vi må forstå tverrfagligheten i det psykiske helse-, rus- og avhengighetsfeltet bedre for å få til en adekvat videreutvikling. For området psykisk helse, rus og avhengighet bør det derfor etableres offentlig spesialistgodkjenning også for sosialfaglige profesjoner. Dette kan bidra til bedre rekruttering, fagutvikling og mer hensiktsmessig oppgavedeling. Samtidig må nye kompetansenivåer inngå i sterke tverrfaglige fagmiljøer med klare ansvarsforhold og tilgang til veiledning.

Rådet for psykisk helse

Tove Gundersen, generalsekretær